

UUDENMAAN VALINNANVAPAAUSPILOTIN TILANNEKATSAUS

PÄIVITETTY: 1.3.2018

PILOTOINTIRAHAT JA OSSA NYT

- Sosiaali- ja terveysministeriö on käynnistänyt haun valinnanvapausmallien pilotointiin. Hakuaika päättyy 15.3.2018. Pilotoinnit aloitetaan kesällä 2018 sen jälkeen, kun eduskunta on hyväksynyt maakunta- ja sote -uudistuksen lakipaketin. Pilotteihin on varattu valtion talousarviossa 100 miljoonaa euroa vuodelle 2018.
- Mahdollista pilotoida neljää valinnanvapauden elementtiä tai osaa niistä:
 - **sote-keskuksia**
 - **suunhoidon yksiköitä**
 - **asiakasseteliä**
 - **henkilökohtaista budjettia**
- Helsingin sosiaali- ja terveystoimi on aloittanut Keski-Uudenmaan sote-kuntayhtymän kanssa yhteisen hankehakemuksen tekemisen - myös Uusimaa 2019 -hanke tukee pilotointihakua.
- Tiistaina 6.2. on lähetetty kumppanuuspyyntö Uudenmaan kunnille ja kuntayhtymille. Pilotoinnin toivotaan laajentuvan koko Uudellemaalle ja hyödyttävän koko tulevaa maakuntaa.

Tavoitteena 1 700 000 asukkaan Sote-pilotti

Kaikki Uudenmaan toimijat kutsuttu mukaan

50% STM:n 100 M€ rahoituksesta

= Sitoutunut mukaan

= Ilmoittanut kiinnostuksensa

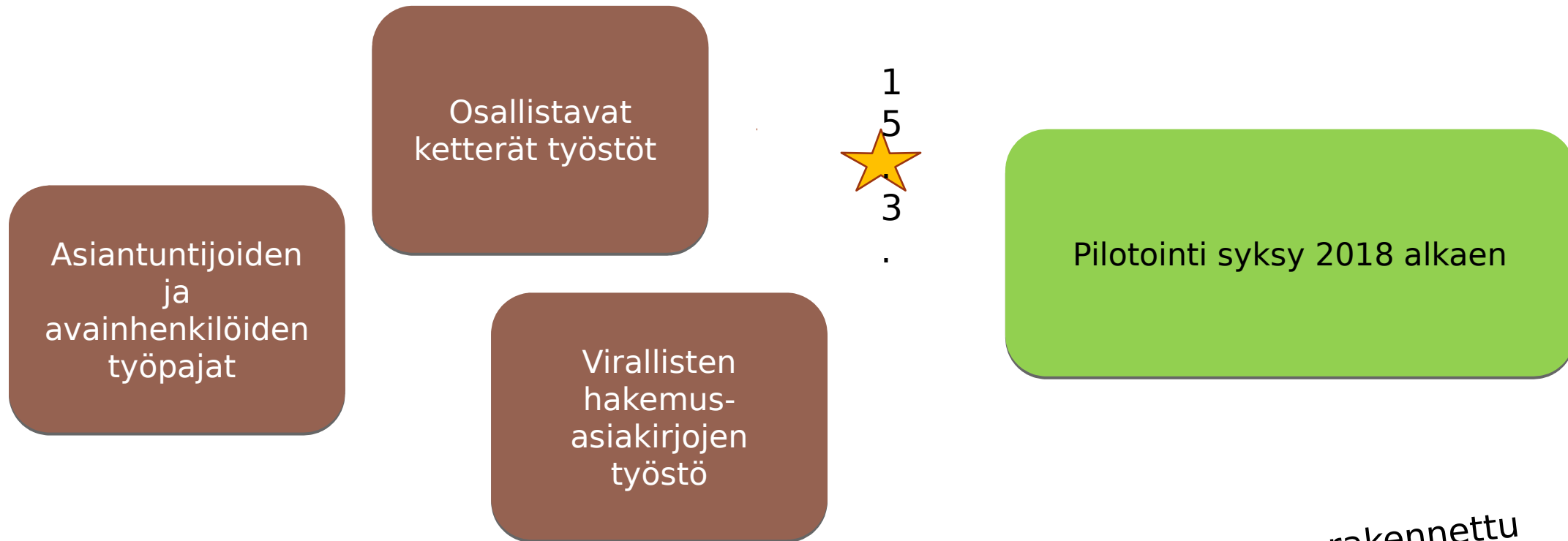
MITÄ JA MIKSI LÄHDEMME VALMISTELEMAAN HANKEHAKEMUKSESSA?

- Tarkoituksena lähteä vaikuttamaan tulevaan sote-ympäristöön, keskeisenä kysymyksenä ratkaista uuden maakunnan kilpailukykyisyys ja varmistaa, että Uusimaa muodostaa sote-palveluissa valtakunnan kirkkaimman kärjen. Mukaan toivotaan mahdollisimman laajalti kaikki Uudenmaan toimijat
- Uudenmaan muodostama massa on valtava suhteessa kaikkiin muihin kokeiluihin ja suunnitelmiin ja lisäksi Uudenmaalla toimijoita on runsaasti. Meillä on aito mahdollisuus vaikuttaa kansallisella tason kehitykseen.
- Pilotit ovat konkreettinen mahdollisuus Uudellemaalle lähteä isossa mittakaavassa valmistautumaan tulevaan ja rakentamaan kriittisiä kyvykkyyksiä hallitusti ja vaiheistetusti
- Pilotteja valmistellaan kaikkiin neljään osa-alueeseen: Suora valinta, suunterveydenhuolto, asiakasseteli ja henkilökohtainen budjetti

MIKSI UUDENMAAN KUNTIEN KANNATTAÄ LÄHTEÄ MUKAAN PILOTTIIN?

- Valtio tukee toiminnan kehittämistä ja valinnanvapauteen liittyvän kyvykkyyden rakentamista huomattavilla summilla - tämä on hyvä mahdollisuus myös julkisten toimijoiden kilpailukyvyen kehittämiseen
- Nyt mukaan lähtiessä pilotointi tapahtuu hallitusti
- Mahdollistaa järjestäjän toimintatapojen, kapitaatiomallin ja toimintatapojen rakentamisen iteratiivisesti todellisessa toimintaympäristössä niin, että yksityisille ja julkisille tuottajille saadaan luotua tasavertaiset kilpailumahdollisuudet.
- Kansallisesti toimivat yksityiset toimijat tulevat olemaan mukana kaikissa mahdollisissa piloteissa ja hyödyntävät niistä saatuja oppeja joka tapauksessa kilpailuun valmistautumiseen Uudenmaan alueella
- Uudellamaalla on pilottina huomattavasti painoarvoa kansallisten järjestelmien ja toimintatapojen kehittämisessä
- Valmistautuminen kannattaa, vaikka maakunta- ja sote -uudistus ei toteutuisikaan nyt suunnitellussa muodossa

HANKEHAKEMUKSEN JA PILOTOINNIN VALMISTELU OSALLISTAVIN JA AVOIMIN MENETELMIN

Työskentelytapa rakennettu
niin että matkan varrelta
mahdollista tulla mukaan

- **Suoraa valinnanvapautta (Sote-keskukset ja Suun terveydenhuolto)**
 - Pilotoidaan koko valinnanvapauslain 18 §:n 1 tai 3 momentissa tarkoitettua suoran valinnan palvelujen valikoimaa.
 - Pilottialueella tulisi olla määriteltynä yhtenäiset palvelukokonaisuudet.
 - Tavoitteena on pilotoida erityisesti valinnanvapauslain mukaisia palvelukokonaisuuksia, palveluntuottajien sopimus- ja korvausmalleja sekä kerätä tietoa valinnan-vapauden toteuttamisesta ja toteutumisesta niiden maakuntien käyttöön ja hyödynnettäväksi, jotka eivät ole piloteissa mukana.
- Huomattavasti yksityisiä toimijoita, jolloin pystytään luomaan todellinen kilpailutilanne ja varmistamaan tasavertaiset lähtökohdat kilpailulle myös julkisten tuottajien kilpailukyvyn näkökulmasta.

- **Asiakasseteliä**

- Sisältyy valinnanvapauslain 24 §:n 1 momentissa tarkoitetut palvelut.
- Asiakasseteliä tarjottava muun muassa seuraavissa palveluissa: sosiaalinen kuntoutus, kotipalvelu, kotisairaanhoido, asumispalvelut, vammaisten henkilöiden työtoiminta sekä hammasproteettiset hoidot.
- Kaikkia mainitussa lainkohdassa tarkoitettuja palveluja ei tarvitse sisällyttää pilottiin.
- Toiminnan volyymit riittävät asiakassetelien tarkasti valikoidun ja rajatun käyttämisen ilman, että koko julkinen tuotanto vaarantuu (sekä sosiaalipuolen palveluissa että erikoissairaanhoidossa).

- **Henkilökohtaista budjettia**

- On tarjottava, kun vanhuspalvelulain 3 §:n 2 kohdassa, vammaispalvelulain 2 §:ssä tai kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain 1 §:ssä tarkoitetulla henkilöllä on todettu tarve mainittujen lakien mukaisille sosiaali- ja terveystalveluille.
 - Pilotissa ei erikseen tarkemmin määritellä, mitkä palvelut kuuluvat pilotin piiriin. Kohderyhmäksi voidaan valita myös vain osa edellä tarkoitetuista henkilöryhmistä ja pilotti voi koskea esimerkiksi vain iäkkäiden henkilöiden palveluja.
 - Asiakasohjauksen toimintamallien, työkalujen, tietopohjan ja kyvykkyyden kehittämisen merkitys korostuu, koska tarjontaa ja kysyntää palveluille on todella runsaasti
- Asiakasseteli- ja henkilökohtaisen budjetin piloteissa tavoitteena on erityisesti niiden käyttämiseen liittyvän palveluprosessin (mm. asiakassuunnitelman teko, asiakassetelin arvon määrittäminen sekä henkilökohtaisen budjetin laskeminen) mallintaminen sekä seurantajärjestelmän kehittäminen.
 - Keskeistä on pilotoida asiakkaan roolin kasvattamista palveluista päättämisessä sekä palvelujen sisällön rakentamisessa asiakkaan tarpeita vastaavaksi.

VALMISTELURYHMIEN TYÖSKENTELYN SISÄLLÖT TIIVISTETYSTI

Julkinen ja yksityinen tasavertaisina - Suun terveydenhuolto

- Tavoitteena kustannusten kasvun hillintä ja saatavuuden kehittäminen ja palveluiden tasa-arvoisempi saatavuus
- Selvitetään keinoja, miten rahoituksen eriparisuutta voidaan muuttaa kasvattamatta kokonaisrahoitusta
- Kohderyhmänä kaikki lain sallimat asiakkaat (yli 18v, ei laitoshoidossa) ja kaikki tuottajat sekä mukana oleva kunnat

Asiakasohjauksen ratkaisut

- Mahdollistetaan asiakasohjaus, jossa alkupään palveluihin ohjaus yhdistyy palveluntarpeen arviointiin ja palveluita käyttävien jatkuvaan ohjaukseen läpi asiakkuuden elinkaaren
- Erityisfokus ryhmiin ja segmentteihin, joiden vaikea saada tarvetta vastaavia palveluita (esim. paljon palvelua tarvitsevat asiakkaat), näiden tunnistamiseen, hoitamiseen ja palveluiden vaikuttavuuden seurantaan

Sote-keskus, asiakkaiden säilyttäminen julkisen palveluiden käyttäjinä

- Ratkaistavana asiana mikä on sote-keskuksen osuus nykyisistä palveluista ja mitä se tarkoittaa vapaan valinnan piirissä?
- Sote-keskuksen "irroittaminen" terveyskeskuksesta ja muutoksen hallittu johtaminen
- Yksityisten kanssa ei kilpailla saatavuudella vaan tarkoituksen ja tarpeen mukaisella palvelulla ja saatavuudella
- Hoidon jatkuvuus ja palveluketjujen sujuvuus – kilpailukyky-tekijä (muunnos oma lääkäri -mallista)

Henkilökohtainen budjetti

- Budjetti tarjolla kaikkiin laissa mainittuihin asiakassegmentteihin (lähinnä ikäihmiset ja vammaiset)
- Toimintamalli ja välineet (työkalu budjetin laskentaan sekä hallintaan – käyttö, maksatus, seuranta) suurelle volyymille, jotta toimintamalli on "käynnissä" ja testattu kun tuotanto oltava käynnissä heinäkuussa 2020
- Organisoituminen moniammatillisiin tiimeihin yksittäistä kuntaa suurempiin kokonaisuuksiin (esim. 4 aluetta/tiimiä)

Asiakasseteli

- "Palvelusetelistä asiakasseteliksi" – lähtökohtana kotihoidon ja palveluasumisen setelit
- Kytkeä STM:n I&O -kärkihankkeeseen, yhtenäiset määrittelyt palveluille sekä pilotin laajentaminen Helsingistä ja Espoosta muualle Uudellemaalle
- Tavoitteena toimiva malli kaikille väestöryhmille riippumatta sosio-ekonomisesta tilanteesta

Järjestäjän työkalut ja toimittajahallinta

- Tiukka vaiheistus: Alkuun väliaikaisratkaisut välttämättömiin tarpeisiin perustuen nykyisiin työkaluihin (asiakkaan valinta ja informointi, tuottajienhallinta, henkilökohtainen budjetti ja asiakassetelit), josta siirtyä kansalliseen infraan ja pysyvin maakuntakohtaisiin ratkaisuihin
- Järjestäjän organisaation luominen ja järjestäjän toimintamallin pilotointi pilotin alusta alkaen ja laajentaen

MIHIN SITOUTUU HAKEMUKSEEN LÄHTIESSÄÄN?

1) Pilotin hankehakemuksessa on määriteltävä pilotin hankekonsortio. Se muodostuu kunnista ja kuntayhtymistä, joista jokaisessa jokin hallinnollinen elin (tai henkilö), jolla on aiheeseen kuuluvat valtuudet, tekee pilottiin osallistumisesta päätöksen

2) Hankkeen hallinnoija jättää pilotista hankehakemuksen ja hankesuunnitelman hankekonsortion nimissä ja vastaa, että kaikki hankekonsortion jäsenet ovat tehneet päätöksen mukaan lähtemisestä

3) Valinnanvapauspilotin rahoitus myönnetään hakemusta ja hankesuunnitelmaa vastaan. Suunnitelma tarkennetaan kun tieto rahojen myöntämisestä ja lopullisesta määrästä on tiedossa

4) Pilottiin osallistuvat kunnat tekevät keskenään hallinnointisopimuksen, jossa sopivat kuinka myönnetty rahoitus kuntien kesken käytännössä jakautuu

Lopuksi: Mukaan lähtevät kunnat sitoutuvat hakemukseen ja hankesuunnitelmaan ja saavat niitä vasten rahoituksen. Jos joku kunta tämän jälkeen vetäytyy kokonaan konsortiosta, on STM:llä perusteet tarkastella rahoituspäätöstä uudelleen

MUUT HUOMIOT MUKAAN LÄHTEVILLE KUNNILLE

- Pilottiin osallistuvalla taholla ei edellytetä omarahoitusosuutta
- Valtionavustusta voidaan käyttää pilottien hallinnointiin, tietojärjestelmiin ja pilotista johtuviin palvelujen tuottamisesta aiheutuviin kustannuksiin
- Jos pilotti jakautuu useampiin eri sisältöosioihin (Sote-keskus, STH, Henkilökohtainen budjetti, Asiakasseteli), näillä voi olla omat toteutusaikansa ja kattavuutensa/osallistuvat kunnat
- Pilotin hallinnointi siirtyy maakunnalle 1.1.2020 alkaen
- Uudeltamaalta lähtee yksi hakemus, jonka liitteissä kuvataan eri osakokonaisuudet

KIINNOSTUKSENSA TÄHÄN MENNESSÄ ILMOITTANEET

Kiinnostunut organisaation	Kiinostuksen kohde (tarkennettava)	Päätöksentekotilanne
Helsinki	Sote-keskus, asiakassetelit, hebu, suun th	
Keski-Uudenmaan sote	Sote-keskus, asiakassetelit, hebu, suun th	Yhtymähallitus 13.2.2018, ml. hallinnointi
ETEVA	Hebu, asiakasohjaus	
HUS		
Espoo		
Vantaa	Asiakassetelit, suun th	Hallitus 5.3.2018
Porvoo	Hebu	Lautakunta 27.2.2018
Karviainen	Suun th, sote-keskus	
Siuntio		

KIINNOSTUKSENSA TÄHÄN MENNESSÄ ILMOITTANEET

Kiinnostunut organisaatio	Kiinnostuksen kohde (tarkennettava)	Päätöksentekotilanne
Hanko	Hebu, asiakasseteli	
Lohja	Hebu	
Kerava	Hebu, asiakasseteli	Kaupunginhallitus 27.2.2018
Loviisa	Suun th	Lautakunta 8.3.2018
Kirkkonummi	Sote-keskus, asiakassetelit, hebu, suun th	Lautakunta 1.3.2018
Kauniainen	Hebu, asiakasseteli	
Askola		Lautakunta 13.3.2018
Sipoo	Suun th	

SEURAAVAT ASKELEET

- Työpajojen tulosten katselmointi 5.3.
- Toimittajatilaisuudet 6.3 ja 7.3.
- Koordinaatioryhmä (Hki ja KU-sote) viimeistelee hankehakemuksen. Hankehakemus jätetään 15.3 mennessä.
- Kuntien sitoutumiset hankehakemukseen tarvitaan 15.3 mennessä, mutta viralliset päätökset voi pakottavissa tapauksissa toimittaa 19.4 mennessä.
- Sitoumukset hankehakemukseen toimitetaan Pirjo Laitinen-Parkkoselle (pirjo.laitinen-parkkonen@hyvinkaa.fi)
- Hakemuksen jättämisen jälkeen varaudutaan ministeriön kanssa neuvotteluihin ja hakemuksen tarkentamiseen.
- Kunnalla on mahdollisuus myöhäisemmässä vaiheessa irtautua hankehakemuksesta ja hankkeesta, mutta STM varaa siinä tapauksessa oikeuden tarkastella hankehakemusta ja mahdollisesti myönnettävää rahoitusta uudelleen.

